

Slovenska Država

Štev. 2

CHICAGO, ILL., 20. FEBRUARJA 1951

Letnik II.

REALIZEM O TITU IN JUGOSLAVIJI

Merodajni nekomunistični svet veruje, da se je Tito zares sprl s Kremlinom. Nasproten dokaz je praktično nemogoč.

Zapad oz. Amerika je danes osredotočena v pripravah globalne psihologije in strategije proti zelo resni in neposredni svetovni sovjetski nevarnosti.

Ker je z Moskvo sprti Tito Zapedu oz. Ameriki pomemben i psihološko i strateško, zato ga Amerika tej pomembnosti primerno podpira.

Dejstvo, da sta danes Sredozemlje in Jadran v zapadni sferi, daje Titovi Jugoslaviji — ako je zares ločena od Kremлина — bistveno realnejši strateški pomen proti Sovjetom kot pa ga je imela n. pr. predvojna Jugoslavija napram osi, katera je vojaško obvladovala Jadran in imela Jugoslavijo v gospodarski in politični odvisnosti.

Psihološki pomen Tita za Zapad pa je v tem, ker je to prvi in doslej edini primer resnično komunističnega režima, ki se je — po prepričanju Zapada — uprl osnovi, strateško najbolj pomembni, dogmi svetovnega komunizma, t. j. podrejenosti Moskvi.

Zato ni pričakovati, da bi Zapad oz. Amerika porabila svoj današnji vpliv pri Titu v notranje-političnem smislu za kaj več kot bi Tito bil voljan popustiti.

Jasno je, da Tito more in utegne pristati samo na take in tolike domače olajšave, ki bi sprostile več ljudske volje in energije za delo in obrambo, ne da bi pri tem omajale Titov politični položaj.

Te vrste olajšave ne morejo nuditi ničesar politični emigraciji, pač pa morejo do gotove mere ublažiti kruto vsakodnevno življenjsko mizerijo domačega ljudstva.

To je edino in največ, kar je realistično mogoče pričakovati iz Tito-Stalinovega spora in od Tito-Ame-

riškega sodelovanja v neposredno korist prizadetih narodov.

Vsa druga vprašanja, ki zadevajo usodo in bodočnost teh narodov, se bodo reševala, ko bo rešeno glavno vprašanje svetovne sovjetske nevarnosti in resničnega svetovnega miru.

Prazno je vse govorjenje, ki drugiče razlaga pomen Titovega spora s Sovjeti in razplet Tito-Ameriškega sodelovanja. Nobena "edinost" med emigracijami jugoslovanskih narodov ne bi mogla bistveno spremeniti sedanje globalne realnosti, v kateri je merodajnim Tito pomembnejša psihološka in strateška postavka kot pa bi, v danem položaju, mogla biti še tako idealno povezana emigracija.

Jugoslavijo kot trenutno pomembni psihološki in strateški faktor ima Tito. Emigracija bo zato

ravnala bolj modro, če se bo bolj posvetila onim problemom, ki bodo izbruhnili v naglo aktualnost, ko se bo železna pregraja začela lomiti.

Takrat bodo tudi Jugoslaviji — ki jo družijo samo sila — potekali dnevi obstoja.

Takrat bodo izpregovorili realni narodi: sprostile se bodo njihove spontane sile, odločila bo njihova resnična volja. Kaj bo ta hotela, je jasno: SVOBODO IN VARNOST. Prvo bo mogla najti samo v lastnih narodnih državah, drugega pa nikjer drugje kot edino-le v skupni zvezi vseh, trikrat pregaženih in vedno ogroženih narodov na osrednjem evropskem prostoru med Nemci in Rusi.

In tu se zaključuje poslednje poglavje realizma o Titu in Jugoslaviji.

C. Ž.

Slovenska Država in Federativna Jugoslavija

Tudi poslednji poizkus za sporazumno federativno preosnovo stare Avstrije koncem 1917, ko je zavezniška zmaga bila že gotova stvar, je propadel. Predstavniki avstrijskih Nemcev so iz protesta proti federativnemu predlogu zapustili zgodovinski sestanek na Dunaju, na katerem so se zastopniki vseh nenemških narodov podonavske monarhije, med njimi tudi slovenski Janez Ev. Krek, izrekli za preosnovo Avstrije v federacijo narodnih držav.

Zavedajoč se te zgodovinske nesposobnosti avstrijskih Nemcev za iskreno in pošteno zvezno sožitje z ostalimi narodi srednje Evrope, je dr. Anton Korošec cesarju Karlu, to je ta še enkrat poskusil sam rešiti Avstrijo s federativno preosnovo, kratko in stvarno odgovoril: "Veličanstvo, prepozno!"

V zgodovini nikdar ni točnih analogij. Vendar pa srečujemo v politični zgodovini ponavljajoče se podobne situacije in podobne napake. Posebno gospodovalni narodi kažejo čudovito sličnost v prepoznom spoznanju svojih napak.

Srbski politiki in intelektualci, ki so zakrivili, da se novonastala državna tvorba Srbov, Hrvatov in Slovencev ni bila zgradila na zvezni osnovi, in ki so tudi prepre-

čevali, da se taka zvezna preosnova ni izvršila pozneje, niti ne zadnjih pet minut" pred zlomom "Simovičev puc v unitarno-centralističnem duhu in stilu, in celo ne potem pred vojno v Londonu, danes tu pa tam izjavljajo svojo teoretično pripravljenost na neko bodočo jugoslovansko "federacijo". Še najbolj iskreni med to intelektualno srbsko emigracijo so oni, ki v Parizu izdajajo "Našo reč".

Pa kako je to "post mortem" federativno pojmovanje celo teh, sorazmerno najbolj zmernih srbskih emigrantskih krogov?

Tako-le piše "Naša reč" z dne 15. novembra 1950: "Pokret za obrano in obstanek Jugoslavije se širi v emigraciji . . . O krepitvi tega pokreta pričata dva zelo pomembna momenta: prvi je izjava, ki jo je prvega oktobra objavila v Parizu mlajša generacija nezavisnih demokratov Srbov, Hrvatov in Slovencev (ki jo je podpisal kot Hrvat neki ing. Predavec, kot Slovenec pa Borut Zerjav — op. ur.), katera predstavlja dejansko prvi jugoslovanski izstop v emigraciji po letu 1945; drugi je izjava šefa slovenskih klerikalcev, dr. Miha Kreka, v kateri je objavil, da so se

(Nadaljevanje na 2. str.)

SLOVENSKA DRŽAVA

izhaja vsakega 20. v mesecu.

Naslov uredništva in uprave:

"SLOVENSKA DRŽAVA",

2217 So. California Ave., Chicago 8, Ill.

Za konzorcij: Mirko Geratič, Editor

Naročnina letno: Za USA \$1.20, za
Canada \$1.50, Argentino 18 pesov, Bra-
zilijo 50 cruzeirov, Anglijo pol funta,
Avstrijo 15 Šil., Avstralijo 1 avstr.
funt. Italija in Trst (F.T.T.) 600 Lir,
Francija 400 frc.

SLOVENSKA DRŽAVA IN FEDERATIVNA JUGOSLAVIJA (Nadaljevanje s 1. str.)

predstavniki katoliškega odpornega po-
kreta v Sloveniji izrazili za Jugoslavijo,
urejeno na federativni osnovi."

Ze tem poročilom "Naša reč" objavlja
sledenci svoj komentar: "Vtej poslednji (dr.
Krekovi — op. ur.) izjavi je dodano na
osnovi 'slovenske državne celokupnosti' —
'državnopravno' razpoko v jugoslovanskih
vrstah so razširili starčevičevski 'fiskali' in
je to prešlo ne le na Mačekove 'puprege',
temveč tudi na slovenske klerikalce . . .
Čeprav našo jugoslovansko politiko —
mnogokrat na žalost — v glavnem vodijo
pravniki, se zelo redko razlikuje med fe-
deracijo in konfederacijo: tak, kjer obstoji
državno pravo in države, kakorkoli je ta
način ustvarjanja federacije anahronističen
v pravni teoriji, tam ni federacije, temveč
konfederacija."

Po tej kritiki in nauku "Naša reč" tako-
le nadaljuje: "Po tem izstopu (ing. Predav-
ca, B. Zerjava in M. Kreka — op. ur.) se
pojavi tako velika in nujna potreba zdru-
žitve vseh onih Hrvatov, ki so za Jugo-
slavijo . . . Zavedamo se, da število teh
Hrvatov v emigraciji ne more biti veli-
ko . . ."

Na 12. strani iste "Naše reči" najdemo
pojasnilo, zakaj število jugoslovanskih Hr-
vatov "ne more biti veliko". Tako-le čita-
mo: "Dva članka v 'Hrvatskem glasu', ki
ga izdajajo Mačkovi pristaši v Kanadi . . .
naš silita, da odgovorimo . . . Ali niso ne-
zavysna hrvatska država krvavi Pavelić in
razbojniški ustaški roji zadosten primer
današnjim Mačkovim sledilcem, da je star-
čevičijanstvo bilo pokopano obenem z upi
nacistične Nemčije in fašistične Italije."

Ne vemo, ali in kaj je "Naš glas" odgo-
voril na to srbsko enačenje starčevičanstva
z ustaštvom in slednjega z idejo hrvaške
države. Vemo pa, da si Hrvati svojega na-
rodnega programa ne bodo dali diktirati
od ne-hrvatov.

Zasledili pa smo, da je clevelandška
"Slovenija" pohitela s "slovenskim" po-
jasnilom, ki zveni skoraj kot opravičilo,
ko je v uvodniku dne 26. decembra (v ka-
terem sicer ne omenja "Naše reči") tako-le
zapisala: "Če torej govorimo o bodoči fe-
derativno urejeni državi (ednina — op.
ur.), potem ne predvidevamo, da bi se
smela posamezna edinica (ne država—op.
ur.) poljubno odločiti od skupnosti. Če bi
se pa ustvarila le zveza držav, tako da bi
ne bilo ene zvezne države (ednina — op.
ur.), potem pa velja zveza za tisto dobo,

za katero je bila v pogodbi zveze določē-
na. Ta zvezna pogodba se potem more ob-
noviti . . . Ko govorimo o bodoči zvezni
Jugoslaviji, mislimo na zvezno državo (ed-
nina — op. ur.), ne toliko na zvezo držav,
ki se more poljubno raziti . . ."

Z drugimi besedami: Njih "federacija"
je le bolj psihološki okrask za v bistvu
isto staro unitarno Jugoslavijo. "Ustava"
bo določila državno obliko in "razmejila
področja". Belgrad bo zopet centrala. Bel-
grajske čaršije in vojaške klike bodo zo-
pet imele pri rokah tehnično možnost dr-
žavnega udara. In tako naprej do novih
nerešljivih trenj in do nove katastrofe.

Prijatelji, prepozno! Po tolikih prevarah
in strahotah, ki so jih doživeli, Hrvati in
Slovenci nikdar ne bodo svobodno pristali
na tako "novo" Jugoslavijo.

Navedene izjave "Naše reči" in "Slove-
nije" le še podčrtujejo zgodovinsko potre-
bo odločne slovenske državne akcije. Pre-
osnovani Akcijski odbor bo moral zbrati
čim več iskreno slovensko čutečih emi-
grantov za organizirano borbo za resnično
svobodno Slovenijo v takem svobodnem
zveznem sožitju, ki bo slovensko svobodo
krepilo in varovalo, ne pa omejevalo in
končno zopet uničilo.

P. S. "Slovenija" je z dne 23. oktobra
1950 napisala tudi naslednjo trditev kot
argument za nepotrebnost naše slovenske
državne akcije: "Kar se tiče slovenskega
programa, je bilo že povsod povedano, da
želimo ustanoviti slovensko državo . . ."
V članku "Zmagala pa bo resnica", SD, 20.
novembra 1950, smo ugotovili, da je po-
slednji znani narodno-politično program
te skupine temeljil na izrečenem stališču
"kontinuitete kraljevine Jugoslavije", ki
so ga proglasili v podpisani izjavi jeseni
1945.

Izjava v "Sloveniji" z dne 26. decembra
1950 dopolnjuje ta argument, ker priča, da
tudi danes njihov program ni slovenska
država — ki so to torej le skušali psihološ-
ko porabiti v polemiki proti naši akciji —
temveč, kakor sedaj pravijo, "federativna
Jugoslavija". Da ta ne pripušča slovenske
države, tudi to sedaj sami priznavajo, ko
izrečno razložo: Ko govorimo o bodoči
zvezni Jugoslaviji, mislimo na zvezno dr-
žavo, ne toliko na zvezo držav . . ."

S tem je vse pojasnjeno. Vsakdo sedaj
ve, pri čem je. Kdor je za njihovo "feda-
rativno Jugoslavijo", ne more istočasno biti
za slovensko državo. Na drugi strani pa,
kdor je za slovensko državo, ne izključuje
zveznega sožitja med svobodnimi država-
mi Slovencev, Hrvatov, Srbov, Makedon-
cev, itd., čeprav si mora logično — t. j. iz
vidika narodne varnosti in gospodarske
uspešnosti, ki sta edina smiselna razloga,
zakaj naj bi se katerakoli narodno država
vezala v kakršnokoli zvezo — želeti, da bi
taka sporazumna zveza združevala države
vseh narodov srednje-vzhodne Evrope med
Nemci in Rusi. Tudi z vidika zmanjšanja
medsebojnih trenj je širša zveza na bolj-
šem kot ožja. In končno, pa ne najmanj
pomembno, slovenska država v srednje-
vzhodni Evropi odpira novo možnost za
tržaško-slovensko povezanost, dočim Jugo-
slavija, ki ji je Trst bil že dvakrat formal-
no odrečen, pač nima razlogov upati, da ji
bo v tretje čudežno dodeljen.

SKLEPI V CHICAGU

Dne 29. decembra 1950 se je vršil v Chi-
cagu širši sestanek podpisnikov Sloven-
ske izjave. Na sestanku je bil navzoč tudi
profesor dr. Ciril Žeboč, predsednik Ak-
cijskega odbora za slovensko državo.

Po izčrpnih poročilih o dosedanjem de-
lu in po razgovorih o nadaljnjih načrtih
se je sestanek zedinil v naslednjih ugo-
tovitvah in sklepih:

1. Podpisniška akcija za Slovensko iz-
javo se razveseljivo razvija. Znaki so, da
bo koncem januarja število podpisnikov
znatno narastlo.

2. Reakcija proti slovenski državni
podpisniški akciji je propadla. Bila je ne-
utemeljena in v glavnem nepoštena. Edi-
ni navidezno resni ugovor je bil, češ da
je podpisniška akcija bila "anonimna".
Tudi ta kritika je brez stvarne podlage.
Kdorkoli je dobil Slovensko izjavo z va-
bilom za podpis, jo je prejel od prijatelja
ali znanca, ki je bil ali član Akcijskega
odbora ali pa znan njegov sotrudnik. Tu-
di "Slovenska država" je bila v tem po-
gledu jasna vse od trenutka, ko je o pod-
pisniški akciji prvič poročala. Slovenska
izjava je mnoge presenetila, nikogar pre-
varala.

3. Uspeh podpisniške akcije za Sloven-
sko izjavo omogoča preosnovo Akcijske-
ga odbora v voljeno predstavništvo slo-
venske državne akcije v svobodni sloven-
ski emigraciji. V teku so pripravne za to
preosnovo po posebnem postopku tajnega
in neposrednega glasovanja, ki se ga bo
mogel udeleiti vsak podpisnik Slovenske
izjave, ne da bi se z izvrševanjem svoje
aktivne ali pasivne volilne pravice javno
izpostavil, ako tega iz posebnega razloga
ne želi.

4. Slovenska izjava bo vodilo vsega de-
la preosnovanega Akcijskega odbora. Slo-
venska narodna svoboda in samostojnost
v vseh slovenskih stvareh je naš cilj. Slo-
venska država je osnovno sredstvo za do-
sego in ohranitev tega namena. Kanto-
nalna povezanost med Slovenijo in Trst-
tom je enako potrebna Trstu kot Sloveni-
ji iz njunih ožjih interesov, pa tudi v nju-
ni širši vlogi v srednje-vzhodni Evropi.
Potreba varnosti in gospodarstva na šir-
šem prostoru narekujeja primerno zvezo
Slovenije z drugimi narodi srednje-vzhod-
ne Evrope, ki imajo isti dve potrebi in ki
skupno zmorejo ti dve potrebi zadovoljiti.
Iz tega sledi, da slovenska državnost ne
sme biti omejena preko bistvenih sestavin
omenjenih dveh skupnih potreb, in drug-
ič, da mora zveza, ako je le mogoče, za-
jeti vse narode na prostoru med Nemci in
Rusi. Novi odbor se bo pri vsem svo-
jem delu ravnal po tej jasni logiki sloven-
skega državnega in zveznega programa.

5. Pozivamo vse Slovence v svobod-
nem svetu, ki umejo in čutijo ta iskreni
in preprosti smisel naše slovenske akcije,
da se pridružijo podpisnikom Slovenske
izjave in se v tem vključijo v naše osvo-
bodilno slovensko gibanje.

DRŽAVA SLOVENIJA

Že v Jugoslaviji se je tekom zadnjih let pred prvo svetovno vojno radi neprestanih nemirov, homatij in zavožene državne politike začelo pojavljati prepričanje: s tako, sedanjo Jugoslavijo ne bo moglo iti dolgo naprej, kakor jo imamo sicer radi. Celotni Srbi sami so začeli govoriti že kar o "amputaciji" — Slovenci in Hrvatje naj se "odsekajo" od Jugoslavije in naredi naj se Velika Srbija, Slovenci in Hrvatje naj pa gredo, kamor hočejo. "Švabe" so! In nastopali so že temu primerno s preganjanjem vodilnih Hrvatov in Slovencev.

Prvi, ki so se začeli upirati, so bili Hrvatje in je tekla kri. Rodilo se je ustaštvo in rodila Država Hrvatska v duši naroda.

In tako je prišlo 1941. leto s Hitlerjevo in Mussolinijevo okupacijo, z ustanovitvijo samostojne države Hrvatske in z — razsulum Jugoslavije.

Slovenci smo prestrašeni ostrmeli nad tem in se vpraševali, kaj pa zdaj? Naši voditelji nas namreč niso pripravili za to težko možnost. Zanimari so to. Osamljeni smo, popolnoma pod kruto nemško in laško peto. Nastala je velika zmeda med narodom, katero so komunisti spretno izkoristili zase, da so nas vse zaslužili v svojo rudečo sužnost. Tako je jasno, da nosijo na tem veliko krivdo vsi voditelji naroda tista leta.

Vedeli smo, ko se je USA vmešala v vojno, da bosta Hitler in Mussolini izgubila svojo igro in bosta premagana slednjic. Toda kaj bo pa potem z nami Slovenci?

In takrat je dejal narod odločno: če bo mogoče nova Jugoslavija, dobro! veseli jo bomo, toda nikdar in nikoli več pa ne gremo v tako, kakošna je bila, tudi ne gremo vanjo nikdar več tako otročje naivno, kakor prvič, brez pogodbe.

Takrat je pa bila v vladah zaveznikov zamisel rešitve vprašanje srednje-evropskih narodov s takozvano "podonavsko federacijo", državo z Avstrijo, Madjarsko in Jugoslavijo, nekaka obnovitev Avstrije. Ustrašili smo se. S tem bi šli Slovenci samo nazaj v germansko avstrijsko sužnost.

Kaj sedaj? Kako se rešiti?

In vsi, količkanj še trezno in resno misleči voditelji naroda, so bili prepričani, da je v obeh slučajih, namreč če bi bila še enkrat Jugoslavija, ali če bi nas vrgli v "podonavsko federacijo", samo ena rešitev naroda — samostojna država Slovenija. In to misel je prinesel 1941 tudi k nam v Ameriko Rev. Zakrajšek in o tem pisal v "Amerikanskem Slovencu".

Sklepali so: Samo kot država pride Slovenija na zemljevide sveta, kar bo šele podlaga za mednarodne zavezniške diplomate, da bodo začeli o nas vsaj misliti, bodo vedeli, da je na svetu dežela, ki se ji pravi Slovenija, na kateri živi poseben svojski narod — slovenski narod.

Samo na podlagi države Slovenije se bo mogel slovenski narod uspešno boriti proti vsakemu morebitnemu novemu razkosovanju, kakor ga je doživel po prvi svetovni vojni, s katerim so diplomatje in državniki takrat že kar računali.

Samo kot država Slovenija se bo sloven-

ski narod mogel boriti za združeno Slovenijo zlasti za Trst in Koroško. Jugoslavija na pr. ne potrebuje Trsta, ko ima Reko, za slovenski narod je Trst naše srce.

Samo kot država se bo narod mogel boriti in si zagotoviti svoje pravice, pa naj gre nazaj v Jugoslavijo, ali pa ga prisilijo v "podonavsko federacijo", novo Avstrijo.

Dokler nismo država, smo nič, nas ni, ker ni Slovenije na zemljevidih. — Na zemljevidih je pa ne bo, dokler ne bo država. To je jasno. In dokler Slovenije ni na zemljevidih tudi ni slovenskega naroda, kakor jasno razvidimo iz vsega pisanja po vseh časnikih sveta in iz vsega posvetovanja vseh državnih diplomatov do danes. Vsem smo samo laška Venezia Giulia, avstrijska Koroška in Titova Jugoslavija.

Dokler je pa tako, povejte mi enega državnika, enega diplomata, ki bi hotel o slovenskih pravicah, o slovenskem narodu, kje sploh govoriti. Kako pa, saj nas ni na svetu!

In tako se je začel doma nekoliko let pred okupacijo, posebno pa pod okupacijo narod probujati k delu — za državo Slovenijo. Vsaj če smo za državo Slovenijo, s tem še nismo proti Jugoslaviji in tudi ne proti podonavski federaciji, da bi kazili delo državnikov. Samo svoje pravice in svoj obstoj hočemo braniti. In tako je nad tristo narodnih zastopnikov podpisalo takrat izjavo za samostojno državo Slovenijo.

Prav v tem času je pa naše zastopstvo v jugoslovanski vladi v Londonu odločno vstrajalo s srbsko vlado, da si je videlo jasno, da Srbi nočejo več Jugoslavije, kakoršna je bila, temveč samo Veliko Srbijo. Sam zastopnik Slovencev je ob priliki kraljevega obiska v Washingtonu 1924 pisal jugoslovanskemu konzulu v Cleveland in se pritoževal, kako Srbi v vladi Slovence "prezirajo, zaničujejo, zmerjajo, zapostavljajo, vse, samo da bi nam pokazali, da nas ne marajo več v Jugoslaviji!" Z.

IZ TRPEČE DOMOVINE

Župnik Vinko Munda, iz Kamnice pri Mariboru, ki je bil obsojen na daljšo zaporno kazen, je bil nedavno izpuščen, odnosno pomiloščen. Zaprta pa sta še vedno gg. Zdenko Lovše in Ivan Kores.

Franc Polak, župnik v Št. Janžu na Dravskem polju je pred božičnimi prazniki umrl.

Maribor v temi. Pa ne zato, ker bi se bali zračnih napadov, ampak zato, ker ni žarnic. V celem mestu gori le nekaj žarnic. O ti presneti plan!

V obmejnih krajih so dobili posebne legitimacije brez katerih se ni mogoče kretati iz kraja v kraj. Tudi prstne odtise so morali oddati.

Zima je v domovini izredno mila, skoraj pomladansko vreme. To pride seveda zelo prav, ker so ljudje skoraj bosí.

Podpišite Slovensko Izjavo Pišite po tiskovine na upravo "Slovenske Države", 2217 So. California Ave., Chicago 8, Ill.

NEKAJ DOKUMENTOV

Ob 20 letnici majniške deklaracije 1937 je minister dr. Anton Korošec obiskal nadškofa dr. Jegliča. Z dr. Korošcem so še bili ban dr. Natlačen in njegova gospa, neki univerzitetni profesor (bivajoč sedaj v Ljubljani), neki cerkveni dostojanstvenik in še jaz. V navzočnosti dr. Jegliča se je razvijal razgovor o bodočnosti. Sivolasemu nadškofu smo želeli vsaj še 10 let življenja. Jeglič je na te želje dejal: "Pri Bogu je vse mogoče, vse mogoče" . . .

Dr. Korošec pa je zase izjavil željo:

"Jaz si želim pa samo še ene svetovne vojne, pa ne vojne kot take, marveč prilike . . ."

Vsi smo razumeli, kaj meni. Želel si je prilike, da bi za slovenski narod mogel še drugače, bolje poskrbeti. V teh besedah tiči odkrit odkim od njegove do tedanje politične linije.

Gospod dr. Miha Krek je v septembru 1945 leta obiskal Trst. Pri njem sem se zglasil tudi jaz. Pogovor je nanese tudi na slovensko bodočnost. Dejal sem mu, da bi slovenski narod še najbolje bil zadovoljen z "Jadransko švico". Tudi bi vanjo mogli rešiti še največ slovenskega ozemlja. Dr. Krek mi je odvrnil, da je slovenska politična linija ves čas jugoslovanska. Izrazil sem mu dvom in mu navedel dr. Koroščevo izjavo ob 20 letnici majniške deklaracije. Dr. Krek mi je de, da mu ta izjava ni znana. "Pa je meni, ki sem jo na lastna ušesa slišal!" Nato je dr. Krek za trenotek premolknil, šel po sobi gor in dol, nato pa mi je dejal te besede: "Saj prav za prav, ta ideal (namreč "Jadransko švico" — Slovenija s Trstom) je narurna, zdrava! Kaj ko bi jaz bil kak Churchill!"

G. ministru dr. Kreku lahko navedem tudi ulico, hišno številko in sobo, v kateri je dobesedno tako izjavil.

Slovenska Beseda", kulturna revija, ki izhaja v B. Airesu, prinaša v 8-9 številki tudi poročilo o Slovenski Izjavi in o našem gibanju. Tako zaključuje svoje poročilo: "Naša revija, ki je že v svojem uvodnem članku poudarila potrebo borbe za samostojno slovensko državo, se pridružuje končnim člankarjevim besedam (članek dr. C. Žebota: Kaj nam pomeni slovenska država", op. ur.): Zato pa: Bog s Teboj "Slovenska država", pa misel, srce in požrtvovalna pomoč, mnogih, mnogih Slovencev".

V sovražnika z oblakov
rodu naj našga trešči grom;
prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovencev dom,
naj zdrobe
njih roke
si spone, ki jih še teže.

Fr Prešeren: Zdravica

Merilo slovenske zavednosti je:
Podpis Slovenske Izjave!

Koliko je stal beograjski marčni puč leta 1941?

Kmalu bo 10 let od tega, kar je prosluli general Simovič izvršil državni udar dne 27. marca 1941, čigar težke posledice so morali že nekaj dni pozneje čutiti državljani takratne Jugoslavije.

Nas zanima sedaj predvsem poglavje, za kakšno ceno je bil ta puč izvršen. Srbska politična emigracija, ki se v inozemstvu lasa med seboj, si očita to in ono. Mirko Kosić je napisal brošuro: "Je li 27. marta 1941 plačen". V tej brošuri citira tudi besede angleškega publicista Seaton Watsona, ki pravi: "Mi smo vstop Jugoslavije v vojsko (1941) plačali s pol milijona funtov šterlingov, pa zato Srbom ne dolgujemo ničesar". Dalje Kosić v isti brošuri citira izjavo severno-ameriškega polkovnika Donawana: Srbi se ne morejo sklicevati na 27. marec 1941, ker smo mi to revolucijo kupili". Donawan je prispel v Beograd komaj nekaj tednov pred pučem. Oba: Seaton Watson in polkovnik Donawan sta zanesljivi priči, koliko je bil vreden marčni puč 1941 in kdo je imel od njega največ koristi. Obenem pa tudi vemo, kako malo so "velesrbi" mislili ob vstopu Jugoslavije na to, da bi s primerno pogodbo od zaveznikov zasigurali popravo državnih meja napram Italiji in Avstriji (Trst, Gorica, Koroška).

Iz Chicage in okolice

Poroka. Pri igri "Dve nevesti je bilo". Rožnikov Tone, katero vlogo je igral mr. Frank Petrič, je na odru, na vprašanje: "Kdaj pa se ti misliš ženiti?" samozavestno odgovoril: "Ob pustu se mislim. To bo reči!" — Kdo bi si mislil, da bo Frank tako dober prerok! Točno ob določenem času je dne 27. jan. popeljal svojo izvoljenko, miss Julijo Brenčič pred oltar sv. Štefana. Novemu slovenskemu paru želimo tudi mi vso srečo in obilje božjega blagoslova, Franku pa, da bi ga tudi v bodoče pustila njegova življenjska družica še večkrat na oderske deske!

"Pri Belem konjičku". Tak je bil naslov igre, ki se je dne 14. jan. odigrala na svetoštetfanskem odru. Igra, ki nas je povedla v najlepši biser Slovenije — Bled — je bila odlično podana. Nekdo je dejal: "Kakor da bi prišli igralci iz Holywooda"! In res, vse je bilo tako lepo in veselo, da bi ostali v dvorani do polnoči, pa še plesati bi pozabili! Priznanje igralcem in režiserju mr. Ermanu!

25 letnica podružnice Slovenske ženske zveze v Chicagu. 25 let je kar lepa doba, zlasti še za slovensko društvo. Podružnica SZZ je gotovo lahko ponosna na preteklih 25 let. Dobro se je zlasti uveljavil njen pevski zbor. Proslava pomembne 25 letnice dne 21. jan. je bila združena s cerkveno slovesnostjo, banketom ter lepim oderskim programom. Tudi iz sosednjih mest so prišli številni gostje.

Cerkev sv. Štefana barvajo. Velika noč se bliža. Za praznik Vstajenja bo gotovo tudi že notranjščina farne cerkve v novem

Odmevi po širnem svetu

MUENCHEN, NEMČIJA

Po naključju sem dobil Vaš velezanimi list "Slovenska Država". Dvakrat sem ga prečital do zadnje vrstice. Takoj povem svojo sodbo: Vsebina in program je sijajen: borba proti komunizmu, proti potujčevanju, zlasti pa zahteva po zedinjeni in neodvisni slovenski državi. Ne razumem pa, kako se more še kdo protiviti neodvisni in zedinjeni slovenski državi. Ne prenehajte pozivati na sodelovanje vse, od dr. Kreka pa do vseh skupin, razen tistih, ki so privedli našo domovino v današnje stanje. Neumorno širite našo idejo med mladino po vsem svetu. **Vaš pokret se ne sme nazivati stranka, temveč vseslovenski državni pokret. Pomagajte širiti knjige Družbe sv. Mohorja. Denar za Mohorjevo družbo na Koroškem je jez, ki naj ustavi nemško prodiranje na jug. Delajte, kajti vsak košček naše slovenske zemlje je vreden tisočerega truda in napora.** Ko dovršim svoje študije, se postavim v Vaše borbene vrste za slovensko državo, zedinjeno, svobodno in neodvisno od Blatnega jezera do Timenta, pa od Visokih Tur do našega sinjega Jadrana. Vaš Branko Pistivšek.

IZ ČASOPISOV

V listu "Svobodna Slovenija" z dne 7. decembra 1950 je bil objavljen uvodni članek dr. Mihe Kreka. Nas zanima zadnji del članka, v katerem ni nobene besede o slovenski državi, čeprav v okvirju federativne Jugoslavije, ampak le medla želja, kako se naj uredi državno sožitje raznih narodov "tretje Jugoslavije". Tako le pravi: "Tako-le bi formulirali našo dolžnost v politični emigraciji: Prvo: složno čuvajmo naše meje. Drugo: borimo se složno proti komunizmu in za demokratske svoboščine vseh narodov v Jugoslaviji. Tretje: Imejmo pred očmi, da je sreča vseh naših narodov — mir in blagostanje — odvisna od temeljnega rešenja našega državnega vprašanja. Ono mora biti uspeh iskrenega in popolnega sporazuma, tako, da bode vsakemu narodu zajamčena, da se mu da najvišja in dostiživa zaščita narodne individualnosti in imena" . . . To je torej ves politični program g. dr. Mihe Kreka. Spomnimo samo, da so nam doslej vse ustave od l. 1920 do 1941 zagotavljale popolno narodno svobodo, enakopravnost. itd., pa smo ob vsaki priliki čutili neenakopravnost, krivice in zapostavljanja. **Kdo nam jamči, da se kaj takega ne bi še enkrat ponovilo? Enostaven puč v Beogradu, izzvan po velesrbskih šovinistih, bo v teku enega samega dne pometal z vsemi garancijami o "zaščiti narodne individualnosti in imena".**

oblačilu. Delavci so postavili v cerkvi velike odre in barvajo njeno notranjščino.

"Novi svet", edini slovenski družinski list v Ameriki, izhaja sedaj 14 dnevno. Druga številka, ki je izšla koncem januarja je kar lepa in se sama priporoča. Kdor le more, naj postane naročnik "Novega sveta". Naroča se: 1845 W. Cermak Road, Chicago 8, Ill.

IZ UPRAVE LISTA:

Urednik prosi: Pošiljajte le kratke dopise in članke. Članki smejo biti največ dve tipkani poli s poldrugim presledkom.

Dobro delo storiš, če takoj poravnaš naročnino za "Slovensko Državo". Velja: Kar lahko danes storiš, ne odlašaj na jutri!

V Tiskovni sklad so darovali: Po \$6: Rev. J. K. Eldorado, "da bi list res zaživel svobodno "življenje"; po \$5: Dva neimenovana: eden iz države Colorado, drugi iz Trsta; Janez R. iz Canade, Rev. J. F. Kansas; Mr. Piršek in Mr. Fr. Kalan; po \$4.80: Neimenovan iz Clevelanda; \$3: Rev. I. L., Kansas; \$2: č. g. dekan Bešter; 80c: D. M., Cleveland, J. T., Chicago; 30c: L. B., Cleveland. — Vsem: Bog povrni!

Ugledni amer. znanstvenik o hotenju Slovencev

Priznani ameriški učenjak, profesor moderne evropske zgodovine na Loyola univerzi v Chicagu, pater (jezuit) Joseph Roubik, je dne 12. januarja z naslednjimi besedami zaključil svoja predavanja o evropskem "Nacionalizmu in imperializmu": "Vi (ameriški studentje) ne boste mogli razumeti evropske problematike, dokler ne boste doumeli neutешljivo željo vsakega naroda po njegovi narodni suverenosti. Predvsem Slovenci, Hrvatje in Slovaki ne bodo srečni in zadovoljni, dokler ne bodo dosegli svoje državne neodvisnosti. Če hočemo biti pravični do njih, moramo njihova upravičena stremjenja razumeti."

SMRT ZOPET POSEGLA V DUHOVNIŠKE VRSTE

Na Svečnico, dne 2. februarja je umrl kanonik lavatinske škofije, mil. gospod Ivan Žagar. Svoj čas je bil prošt v Ptuj, nato pa je bil imenovan za lavatinskega kanonika. Umrl je na posledicah kapi. Pokopan je bil v št. Petru v Sav. dolini.

Nova slovenska revija. V Trstu je izšla nova neodvisna slovenska revija "Stvarnost". Več o njej bomo poročali prihodnjic.

Obvestilo. Ameriško-slovenski radijski klub prične v nedeljo 4. marca z rednimi tedenskimi oddajami.

Slovenske radijske oddaje bo prenašala postaja WWCA (valovna dolžina 1270) vsako nedeljo od 12. do pol. 1. pop.

Smrt vzorne slovenske mameer. Dne 8. februarja je bila na Jesenicah na Gor. pokopana gosa Antonija Savinšek, v starosti 74 let. Blaga pokojnica je bila sestra preč. g. p. Štefana Savinšek. Bila je najlepši vzgled ljubezni do Boga, domovine in svojcev. Naj počiva v miru!

Kdor je Slovenec, ta podpiše Slovensko Izjavo!